

а) переважна диспозитивність методу корпоративного права, що дозволяє здійснювати правове регулювання корпоративної діяльності, забезпечуючи реалізацію інтересів суспільства та окремих осіб;

б) використання рекомендаційного методу регулювання корпоративних правовідносин як допоміжного, переважання дозвільних та рекомендаційних правових норм;

в) наявність імперативного методу.

Таким чином, метод корпоративного права – це самостійний оригінальний інструмент правового регулювання, специфіка якого проявляється в його диспозитивно-рекомендаційному характері, із застосуванням імперативних норм, обумовленому особливостями предмета цієї галузі права. Метод правового регулювання корпоративного права переважно диспозитивний і спрямований на забезпечення надання свободи учасникам корпоративних відносин.

Список використаних джерел:

1. «Про акціонерні товариства»: Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2008. – № 50-51. – Ст. 384
2. Ведерніков Ю.А., Папірна А.В. Теорія держави і права: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008. – 333 с.
3. Дедов Д.И. Корпоративное право. – М.: Волтерс Клувер, 2004. – 274 с.

Луцький М.І.

*кандидат юридичних наук, доцент,
Івано-Франківський університет права
імені Короля Данила Галицького*

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ЗУНР

Повалення монархічної влади в Австро-Угорщині дало можливість західноукраїнським землям створити власну державність і, незважаючи на складну як зовнішньополітичну, так і внутрішню ситуацію, сформувати власні органи державної влади та управління, правову систему тощо.

18 жовтня 1918 р. у Львові створено Українську Національну Раду ЗУНР як вищий законодавчий орган, в статуті якої основним обов'язком органу визначалося здійснення права українського народу Австро-Угорської монархії на самовизначення та вирішення державної долі всіх областей, заселених цим народом [1, с. 115].

9 листопада 1918 року на засіданні Національної Ради визначено назву української держави – Західноукраїнська Народна Республіка, до складу якої, крім Східної Галичини, входили Північна Буковина і Закарпаття, тобто землі колишньої Австро-Угорської монархії, населені українцями. Держава ЗУНР охоплювала близько 70 тис. кв. км, території з населенням 6 млн. (у тому числі 71% українців, 14% поляків, 13% євреїв, 2% угорців, румунів та ін.) [2, с. 177].

Вищим виконавчим і розпорядчим органом ЗУНР був Державний Секретаріат на чолі з Костем Левицьким, у складі якого було 14 міністерств – Державних секретаріатів, які очолювалися державними секретарями: внутрішніх справ (Льонгин Цегельський), зовнішніх справ (Василь Панейко), фінансів (тимчасово Кость Левицький), військових справ (Дмитро Вітовський), судових справ (Сидір Голубович), торгівлі і промислу (Ярослав Литвинович), земельних справ (Степан Баран), шляхів (Іван Мирон), пошт і телеграфу (Олександр Пісецький), праці і суспільної опіки (Антін Чернецький), суспільного здоров'я (Іван Куровець), освіти (мав бути Степан Смаль-Стоцький, тимчасово – О. Барвінський), віросповідання (Олександр Барвінський), публічних робіт (Іван Макух) [3, с. 16-17].

Конституційні засади новоствореної держави визначалися у прийнятому 13 листопада 1918 р. Тимчасовому основному Законі «Про державну самостійність українських земель колишньої Австро-Угорської монархії», в якому, зокрема, було визначено, що найвищим органом влади мали стати Установчі збори ЗУНР, а до їх обрання вся повнота законодавчої влади належала Національній Раді, виконавчої – Державному Секретаріатові. Очолював Національну Раду Є. Петрушевич, склад якої було доповнено за рахунок представництва повітів і більших міст Галичини. 15 листопада 1918 р. на засіданні Ради було прийнято закон «Про доповнення складу Української Національної Ради від повітів та більших міст краю», тобто вирішено зробити її більш представницьким органом.

Як показав матеріал дослідження, правовою основою діяльності уряду ЗУНР та нижчих органів управління був прийнятий 16 листопада 1918 р. на засіданні Української Національної Ради закон «Про тимчасову адміністрацію областей Західноукраїнської Народної Республіки». §1 цього нормативно-правового акту зазначав положення про те, що австрійське законодавство залишилося чинним на території ЗУНР, якщо воно не суперечило інтересам, суті і цілям української держави. Відповідно до цього, у випадку, якщо службовці і державні органи складуть письмову присягу на вірність ЗУНР, вони можуть залишатися на своїх посадах [4, с. 331].

Вся повнота виконавчої влади належала Державному Секретаріатові, якому підпорядковувались органи виконавчої влади на місцях. Керівним органом державної адміністрації в повіті визначався державний повітовий комісар, який призначався державним секретарем внутрішніх справ. Основними обов'язками повітових комісарів були захист та точне виконання законів, збереження миру, безпеки життя та майна жителів повіту тощо. По селах і містах представниками влади продовжували залишатись громадські і міські комісари та «прибічні» ради, яких обирало населення.

4 січня 1919 р. було утворено ще один важливий орган державної влади – Виділ Української Національної Ради, який мав діяти під час функціонування Ради, до обрання нового парламенту. Він включав 10 членів і очолював його Президент Є. Петрушевич. Основними функціями Виділу було призначення членів уряду, керівників вищих і військових установ, здійснення права помилування, публікація державних законів [5, с. 2]. Крім того, на нього покладалися обов'язки представляти Українську державу у зовнішніх відносинах.

Для забезпечення внутрішнього порядку на місці розпущеної колишньої австрійської жандармерії була утворена українська жандармерія. Відповідно до прийнятого 6 листопада 1918 р. Національною Радою рішення про створення Корпусу української державної жандармерії, цей орган підпорядковувався Державному секретаріату військових справ і очолював його майор Л. Індишевський.

Щодо судової системи, то тут також спостерігалася рецепція Австрійського законодавства та перейняття минулого досвіду у формуванні власних органів суду і судочинства. Судовими органами ЗУНР були повітові суди, окружні суди та вищий суд. У законі «Про тимчасову організацію судів і судової влади» від 21 листопада 1918 р. було вказано, що як найвища інстанція має бути утворений окремим законом Найвищий суд у Львові. Розпорядженням Державного секретарства юстиції на території ЗУНР утворено 12 судових округів, які поділялися на 130 судових повітів.

Не зазнала істотних змін організація і діяльність адвокатури. Адвокатам було запропоновано організуватися у Палату адвокатів у Станіславі, але для цього вони зобов'язувалися скласти присягу в письмовій формі про обов'язок дотримуватися діючих законів і служити зміцненню правопорядку в державі.

Державному секретарству юстиції також підпорядковувалась нотаріальна служба, яку очолювала Нотаріальна палата. Видане 1 березня 1919 р. розпорядження Державного секретарства юстиції передбачало, що закони і розпорядження Австро-Угорської

монархії, на підставі яких діяли нотаріуси, залишаються чинними до їх зміни чи припинення їхньої дії.

Складна політична ситуація не дала змоги реалізувати всі плани з реформування системи органів державної влади. Варто зазначити, що обов'язковою вимогою до всіх кандидатів на державні посади була присяга на вірність українській державі, в той час коли громадянство не завжди зазначалося в критеріях.

Отже, варто говорити про те, що, формуючи органи державної влади, уряд ЗУНР прерогативою визначав вірність державі, а не громадянські чи інші цензи.

Список використаних джерел:

1. Левицький К. Великий зрив (До історії української державності від березня до листопада 1918 р. на підставі споминів та документів) / К. Левицький. – Л., 1931. – С. 113–114.
2. Кульчицький В. С. Історія держави і права України / В. С. Кульчицький, М. І. Настюк, Б. Й. Тищик. – Л., 1996. – С. 177.
3. Чубатий М. Державний лад на Західній області Української Народної Республіки / М. Чубатий. – Л., 1921. – С. 16–17.
4. Гай-Нижник П. П. Формування органів державної влади та управління ЗУНР (1918–1920 рр.) / П. П. Гай-Нижник // Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту українознавства. – К., Українське агентство інформації та друку «Рада», 2009. – Вип. XXIII. – С. 326–348.
5. Вісник державних законів і розпорядників Західної Облaсті Української Народної Республіки (Львів). – 1919. – Вип. 1. – 31 січня. – С. 2.

Сафронова Є.М.

студент,

Науковий керівник: Удовика Л.Г.

доктор філософських наук, доцент,

доцент кафедри історії та теорії держави і права,

Запорізький національний університет

ЗАКОНОДАВЧА ТЕХНІКА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Події останніх місяців актуалізували проблему реалізації проголошеного курсу України на євроінтеграцію та модернізацію держави. Зазначені процеси відбуваються досить жваво, суперечливо та гостро, найактивніше за всю історію незалежної України.

Глобалізаційні процеси посилюють прагнення України до європейського простору, до залучення в міжнародні та загальноєвропейські політичні, правові, економічні структури й